

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Trešdiena, 1995. gada 23. augusts

Nr. 61 (6616)

«Zemnieka bagātība nav piecos hektāros zemes...»

◆ Pērnā gada vasarā pirmais ārzemju latvietis mūsu rajonā atjaunoja savus zemes īpašumus un nostiprināja tiesības uz zemi rajona Zemesgrāmatu nodaļā. Tas bija kādreizējais aizkalnietis Pāvils Aleksandrovičs no Austrālijas. Šovasar viņš tepat formē dāvinājumu, kurā pusi no viņa zemes saņems meita Nikole Paula Aleksandroviča.

Jautāju simajam kungam, ko tad ar savu zemi iesākt mūsu zemniekiem? Lūk, ko viņš atbildēja:

— Es ieteiktu zemniekiem tā — nevajag velti mocīties un cerēt uz labiem ienākumiem piecos vai septiņos hektāros zemes. Tik necīgas saimniecības pat Latgales pusē nedos nekādu bagātību. Lai savilkto galus kopā un ko nopelnītu, vajag zemi apvienot. Protams, ne jau tik lielas platības veidot, kā tas bija kolhozu laikos, bet ar prātu un apdomu.

Visur pasaulē taču jau pierādīts, ka kārtīgai saimniekošanai vajag kārtīgu saimniecību. Zemi vajag vai nu pārdot vai iznomāt jauniem, spēcīgiem zemniekiem, kas ir izturīgi, nebaidās no darba un arī riska.

Par Latvijas nākotni esmu noskaņots optimistiski. Gudri saimniekojot, zemi un visu ekonomiku var sakārtot piecu līdz desmit gadu laikā. Gluži tāpat bija Vācijā pēc otrā pasaules kara, ko redzēju savām acīm.

Latviešu pasaulē ir daudz, latviešu organizācijām ir sava teikšana. Tāpēc viņi var sniegt lielu morālo atbalstu un krietni palīdzēt šodienas Latvijai.

L. Kirillova

Jāiesniedz pieteikums «Dzirnavnieka» privatizācijai

◆ Rajona lauksaimniecības departamentā saņemta Latvijas Graudu audzētāju, glabātāju un pārstrādātāju kooperatīvo sabiedrību savienības izpilddirektora B. Barona parakstīta vēstule par rajona zemnieku, paju sabiedrību un citu lauksaimnieciska rakstura uzņēmumu piedalīšanos akciju sabiedrības «Dzirnavnieks» privatizācijā.

Iesniegums jāiesniedz izpilddirektoram personīgi 25. augustā no plkst. 9.00 līdz 15.00. Iesniegumā jābūt pielikumam ar dalībnieku sarakstu un konkrētu sertifikātu daudzumu, ar kādu katrs dalībnieks piedalīsies «Dzirnavnieka» privatizācijā (iesniedzot iesniegumu, jāiemaksā nauda minētās organizācijas kasē biznesa plāna sastādīšanai, par pamatu ņemot aprēķinu: 10 000 sertifikātu līdzvērtīgi 1000 latiem).

B. Barons savā vēstulē raksta: «Ja š.g. 25. augustā mūsu organizācija nesāņems rakstisku iesniegumu par piedalīšanos a/s «Dzirnavnieks» privatizācijas konkursā, uzskatīsim, ka jūsu rajona fiziskās un juridiskās personas ir atteikušās no piedalīšanās privatizācijas konkursā Latvijas Graudu audzētāju, glabātāju un pārstrādātāju kooperatīvo sabiedrību savienības sastāvā.»

Tuvākas ziņas var saņemt rajona lauksaimniecības departamentā.

J. Desainis, rajona lauksaimniecības departamenta direktora vietnieks

Drebiņi, jaunprāši, jūs panāks «Land Rover»!

Valdības lēmums Iekšlietu ministrijas vajadzībām iegādāties dārgās angļu «Land Rover» mašīnas izraisīja pretrunīgus vērtējumus. Lai nu tur kā, bet uzvarējis pašu populārāis teiciens, ka mēs jau neesam tik bagāti, lai pirktu lētas un sliktas mašīnas.

Viena no pirmajām republikā Iekšlietu ministrijas materiāli tehniskās bāzes atjaunošanas ietvaros sešas pilnīgi jaunas angļu automašīnas saņēma arī mūsu rajona valsts policijas nodaļa. Policistiem tagad būs 5 apvidus automobiļi un viena vieglā automašīna «Rover».

18. augustā, kad beidzot tika sakārtoti dokumenti un visas ar muižu saistītās problēmas, jaunos automobiļus svinīgi nodeva to lietotājiem. Rajona policijas nodaļas priekšnieks Imants Bekešs:

— Līdz šim mums bija jāiztiek ar desmit un divpadsmit gadus vecām UAZ — 469 tipa mašīnām, kuras mūsu darba apstākļos sen jau nolietojušās un prasīja gan daudz laika apkopēm, gan daudz līdzekļu remontiem. Tagad ekspluatēsim tikai trīs vecos automobiļus.

Jaunajai tehnikai tiek dota viena gada garantija bez nobraukuma ierobežojuma. Protams, servisa apkalpošana šajā laikā notiks Iekšlietu ministrijas autosaimniecības servisā, kur jau sagatavoti vajadzīgie speciālisti. Vēlāk mūsu šoferi kārtējo apkopi veiks tepat. Iespējams, ka tuvākajā laikā Latgalē tiks izveidots firmas «Rover» apkopes centrs, jo novada policijas nodaļās būs vairāk kā simts šādu automobiļi.

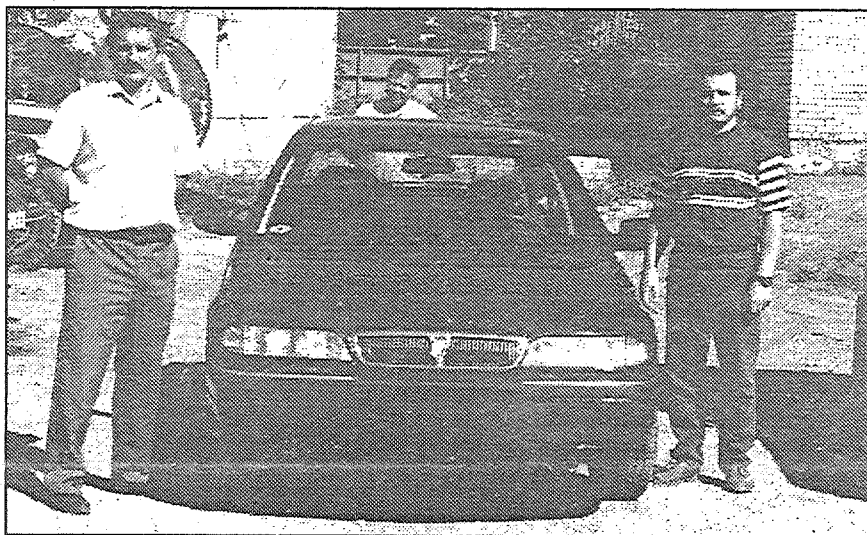
Džiņi ir spēcīgas mašīnas ar turbodīzeļdzinējiem, kuros paslēpti 140 zirgspēki, uz simts kilometriem patērē tikai 10 līdz 12 litrus dīzeļdegvielas. Vieglajai automašīnai «Rover» simts kilometru nobraukšanai vajadzīgi 8 litri benzīna.

Vieglo automašīnu un vienu džiņu nodevām lietošanai kriminālpolicijai, divus džiņus saņēma rajona policijas nodaļas dežurdaļa, vēl divus — Līvānu policijas iecirkņa dežurdaļa. Septembrī ceram saņemt vēl vienu «Rover» vieglo automašīnu, kas būs spēcīgāka un speciāli sagatavota patrulēšanai ceļu policijas darbiniekiem.

Grūbu piebilst, ka šī tehnika ir domāta un arī tiks izmantota rajona iedzīvotāju drošībai un mieram nevis policistu labklājībai un personiskajām interesēm.

— 11. augustā rajonā bija ieradies republikas Iekšlietu ministrs Jānis Adamsons. Vai tā bija gaidīta vizīte un kāds bija tās mērķis?

— Ministrs regulāri apmeklē Latvijas

lauku rajonu policijas nodaļas. Neskatoties uz to, ka Jānis Adamsons ir dzimis Preiļu rajona Turku pagastā, kopš agras bērnības viņš Preiļus nav apmeklējis. Ministram tā bija parasta darba viete, lai savām acīm redzētu, kādi ir mūsu darba apstākļi, kā sadarbojamies ar vietējām pašvaldībām, municipālo policiju un zemessardzi.

Vispirms ministrs apmeklēja Līvānu policijas iecirkni, atzinīgi novērtēja jaunās telpas. Arī Preiļos ministrs apmeklēja policijas nodaļu, iegriezās dežurdaļā. Pie rajona padomes priekšsēdētāja Ilmāra Meluškāna bija savstarpēji ieinteresēta saruna par mūsu problēmām.

— Iekšlietu ministrijas preses centra operatīvajā informācijā pavidēja ziņas, ka kriminogēnā situācija saasinoties arī Preiļu rajonā...

— Kriminogēnā situācija pēdējā laikā saasinājusies visā republikā. Tomēr mūsu rajons bija un paliek viens no klusākajiem un mierīgākajiem rajoniem

republikā. Uztraukumam nav pamata, jo situācija ir pilnīgi kontrolējama.

21. augustā rajona policijas nodaļas dežurumā bija reģistrēti 1700 ziņojumi par dažāda rakstura likuma pārkāpumiem. Lielākā daļa no tiem ir dažāda mēroga zādzības. Zog visu — automobiļus, sipolus no dobes, aitas un teļus no tiruma. Katrs gadījums tiek rūpīgi pārbaudīts, tiek tērēts milzums laika un enerģijas.

Lai atvieglotu policijas darbinieku ikdienu, šogad esam ieviesuši kompjuārizētu uzskaiti. Strādā trīs labas programmas, kas ļauj sistematizēt un analizēt datus. Tuvākajā laikā ceram izveidot lokālo kompjuārtīklu. Salīdzinot ar citiem republikas rajoniem, informātikas jomā esam ļoti labi nodrošināti. Vieni no nedaudzajiem republikā mēs varam arī jebkurā diennakts laikā pieslēgties republikas datu bāzei, lai iegūtu nepieciešamās ziņas par republikas automobiļu uzskaiti, tiesātājām personām un citām aktuālām lietām. Iespēja operatīvi iegūt ziņas jau ne vienreiz vien mums izlīdzējusi. Daudz derīgas informācijas uzkrāts arī mūsu kompjuāterā, piemēram, visi rajonā reģistrētie ieroči.

— Vai ar kadriem esat nodrošināti?

— Pēdējo gadu laikā ievērojami palielinājusies interese par darbu policijā un par mācībām Policijas akadēmijā. Šogad vien pārbaudījām lietas trīsdesmit septiņiem (!) jauniešiem, kuri izteica vēlēšanos mācīties Policijas akadēmijā. Preiļu rajona studentiem mēs pat nevaram vairs garantēt darbu pēc studiju beigšanas. Jau trīs gadus policijas nodaļa ir pilnībā nodrošināta ar kadriem, no kuriem vairums ir pašu rajona ļaudis.

— Labu veiksmi!

L. Kirillova

● Attēlos: jaunie «Land Rover» automobiļi jau devušies pirmajos uzdevumos; tumši zilo «Rover» saņēma kriminālpolicijas priekšnieks Nikolajs Kozenko un mašīnas vadītājs Jurijs Černovs.

I. Pliča foto

Lai jums veicas, draugi! Tauta savus varoņus neaizmirsīs!

A. Liepiņa zīm. («Dienas Biznesa» karikatūru nodaļa)

Zemkopības ministrs Ārijs Ūdris — Preiļos

Laikam jau tā ir spiesta vajadzība, ka mūsu valdības viri ar ministru prezidentu priekšgalā ik nedēļu dodas uz kādu no lauku rajoniem, lai iepazītos ar situāciju, apmeklētu vērienīgākos rūpniecības un lauksaimniecības uzņēmumus. Ar tādu nodomu Preiļos bija ieradies zemkopības ministrs Ārijs Ūdris, līdzī ataicinot arī slavenās Ventpils ostas rūpniecības ģenerāldirektoru Skujas kungu.

Rajona padomes sēžu zālē bija sapulcējušies arī kaimiņu rajonu lauksaimniecības departamentu vadītāji un speciālisti, jo Ventpils ostas vadība nāca ar piedāvājumu koordinēt turpmāko rīcību minerālmēslu realizēšanā. Caur Ventpils ostas rūpnīcu uz ārzemēm ik dienas un ik nedēļas izved simtiem un tūkstošiem tonnu minerālmēslu, bet Latvijas zemnieku saimniecībām un vēl pastāvošajām paju sabiedrībām šopavasār pietrūka gan šķidrā, gan cietā mēslojuma.

Ventpils ostas rūpniecības ģenerāldirektors iepazīstināja ar cenām, pastāstīja par iespējām mēslojumu iegādāties tepat Latgalē, ja tiks izveidota reģionālā bāze. Ventpils ostas rūpnīca par ciešajiem kontaktiem, kas izveidojušies ar ražotājrūpnīcām Novomoskovskā, Balahovā un Uralos. Ja tiks izveidota reģionālā bāze un atrisināts apmaksas jautājums, zemnieki mēslojumu varēs iegādāties par Eiropas tirgus cenām tepat, samazinot transporta izdevumus.

Zemkopības ministrs Ārijs Ūdris uzsvēra, ka Latvijas lauksaimnieki var izaudzēt pat divus miljonus tonnu graudu gadā, nevis 700 tūkstošus tonnu, kā tas ir pēdējā laikā. Šāds rezultāts var sasniegt pat tuvākajos gados un nodrošināt ar graudkopības produkciju ne tikai pašu valsti, bet arī ražot sabalansētu un ar vitamīniem un mikroelementiem piesātinātu kombinēto lopbarību eksportam.

Ministrs pastāstīja, ka viņu esot patikušas lielās ziemāju sējai aparto tīrumu platības mūsu rajonā. Esot palicis iespaids, ka Latgalē zemnieki vairāk domājot par nākotni nekā citos Latvijas novados. To apliecinājis arī saruna ar rajona lauksaimniecības departamenta speciālistiem.

Ārijs Ūdris izteica pārliecību, ka ar lielām cerībām nākotnē var lūkoties arī akciju sabiedrība «Preiļu siers», jo ir pieņemts lēmums par kredīta piešķiršanu rūpniecības apgrozāmo līdzekļu palielināšanai.

Līdzīga situācija arī ar kādreizējo līnu fabriku, kurai zemkopības ministrs apsolīja savu atbalstu kredīta piešķiršanā.

Savas vizītes turpinājumā Ārijs Ūdris apmeklēja akciju sabiedrību «Preiļu siers».

Par apmeklējumu pastāstīja rūpniecības vadītājs Jāzeps Šņepsts: «Mūsu rūpnīca ir vienīgais lauksaimniecības produkciju pārstrādājošais uzņēmums rajonā, kas vēl joprojām darbojas. Ministrs iepazīs ar situāciju un pat jutās pārsteigts, ka mēs ik dienas pārstrādājam ievērojamu daudzumu piena — aptuveni 55 tonnas, kā arī vēroja rekonstrukcijas gaitu.

Taču mūs uztrauc fakts, ka līdz galam nav atrisināts solītā kredīta jautājums. Kredītu valdība piešķir jau pirms mēneša, taču nauda līdz mums joprojām nav nonākusi. Acimredzot, iestrēgusi kaut kur augstākajos ešelonos, jo Finanšu ministrija nekādi nespēj nokārtot attiecības ar Latvijas Banku un Unibanku par kredīta apkalpošanu.

Nauda mums vajadzīga kā ēst, nevaram taču mūžīgi taisnoties savu zemnieku priekšā, ka valdība kārtējo reizi mūs piešmaukusi. Nav taču saņemta arī svēti solītā subsidiju nauda. Pazuduši 12 tūkstoši latu par eksportēto sviestu, nav subsidiju par pirmajā ceturksnī eksportēto sieru. Arī tagad caur Eiropas Savienību gatavojam siera kravu uz Dāniju...

Tā taču nevar turpināties līdz bezgalībai, jo cietēja jau nav valdība, bet gan piena piegādātāji un rūpniecības strādnieki.

Smagi veidojas attiecības ar Preiļu pilsētas domi jautājumā par mūsu sniegto komunālo pakalpojumu apmaksu. Kaut arī pastāv vienošanās, 1. augustā pilsētnieki par komunālajiem pakalpojumiem mums bija parādā 17 tūkstošus 400 latus. Ja līdz 1. septembrim parāds saglabāsies vai pat pieaugs, būsim spiesti pārtraukt jebkādu komunālo pakalpojumu sniegšanu. Sekas, protams, grūti prognozēt, taču zemnieki nevar atļauties sponsorēt pilsētniekus.»

Zemkopības ministrs Preiļos apmeklēja arī līnu fabriku. Protams, iespaids par rajona lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu stāvokli viņam radās, taču diez vai šī vizīte palīdzēs atrisināt tās lielās un mazās problēmas, ar kurām ik dienas nākas saskarties mūsu ražotājiem, kad gluži kā zirņi pret sienu atlec visas labās vēlnes ražot vairāk, labāk un lētāk.

L.Kirillova

● **Attēlā:** (no kreisās) Ventpils ostas rūpniecības ģenerāldirektors Skujas kungs un zemkopības ministrs Ūdris kungs Preiļos apmeklējuma laikā.

J.Silicka foto

◆ **Šogad ir Eiropas dabas aizsardzības gads.** Arvien biežāk sakarā ar nemīlīgu apkārtējās vides piesārņošanu un straujo ozona slāņa samazināšanos mūsu vides uzraugi arvien vairāk un spēcīgāk uzstājas par ekoloģijas saturaucēšo stāvokli mūsu zemē un visā pasaulē.

Ko par šo svarīgo jautājumu varam lasīt Bibliē? Ekoloģija, kā zinām, ir bioloģijas zinātne par nesakārtotu organismu un izpostītās apkārtējās vides attiecībām.

Ja ūdens ir visas dzīvības sākums, tad jājautā, ko tad tagad dzer mūsu savvaļas dzīvnieki? Ko ēd cilvēki, patērējot uzturā pienu un gaļu? Ūdens piesātinātība ir kļuvusi par visasāko problēmu mūsu zemē un visā pasaulē. Peldēšanās upēs, ezeros un jūrā kļuvusi bīstama. Mēs ieelpojam kaitīgu gaisu, sevišķi pilsētās, kur tiek pārsniegti visi normatīvi. Tāpat tas sakāms par kokiem un stādītiem. Priežu sili vairs nedziedina ar savām ēteriskām eļļām un jonizētu gaisu. Koki slimo un iet bojā.

Samazinot mākslīgo mēsļu, smago metālu herbicīdu un kaitēkļu apkarošanas līdzekļu neprātīgu pielietojšanu, jau vietumis laukos parādās irbes, zaķi, bet nav manāma kādreiz laukos izplatītā zaļā vārna, upju ličos vēži u.c.

Pats pirmais un galvenais vaininieks ir cilvēks ar savu ietekmi un nepaklausību

Dieva noliktajai kārtībai. Jau I Mozus grāmatā Dievs bija pirmajiem Zemeslodes apdzīvotājiem Ādamam un Ievai aizliedzis pieskarties un ēst augļus no koka jaukā Ēdenes dārza vidū. Taču cilvēki nepaklausīja Dieva brīdinājumam, pieskārs un ēda aizliegtos augļus. Sekas vi-

Ekoloģija Bībelē

siem zināmas — zaudētā paradīze.

No šejienes izriet pamatots secinājums plašāk ielūkoties Bibliē, lai labāk iepazītu Dieva vārdu, kur atrodam likumus, pienākumus un norādījumus, kādi skar katru cilvēku un viņa pestīšanu, sadzīvi, morālo un ekoloģisko kārtību, darbu žēlsirdību, tikumību un citas svarīgas nozares uz Zemeslodes mītošiem cilvēkiem. Vispilnīgāk formulētos likumus un pienākumus cilvēkam attiecībā ar Dievu un citiem cilvēkiem, kā arī apkārtējo dabu lasām V Mozus grāmatā 16,20:

— Tikai pēc taisnības, pēc taisnības tev būs dzīties, lai tu vari dzīvot un iemantot to zemi, ko Kungs Dievs tev dos.

Te ir runa par zemi, ko Dievs radījis ar visu, kas uz tās māj. To varam iegūt vienīgi vadoties tikai pēc taisnības pret visiem Radītāja darbiem, pret visu ekosistēmu.

III Mozus grāmatā 25,3-5 atrodam norādi par lauku apstrādi. Daudzus gadus pie mums centās iegūt no viena un tā paša tīruma vairākas ražas gadā: pavasarī sēja vasarājus, bet rudenī — ziemājus. Mūsu senči ievēroja zināmu secību lauku apstrādē.

Nedrīkstam aizmirst, ka jādūz Dieva svētība sēju uzsākot un pateicība — ražu novācot. Maz tagad zemkopji piesauc Dieva palīgu. Tagad ražas novākšanas un ziemāju sējas laiks. 8. septembrī katolū Baznīca svētī gaudus jaunai sējai. Vai mūsu zemkopji ir par to padomājuši, kādu sēklu viņi sēj savā tīrumā? Misālē ir pat 2 Svētās Mises — sējas laiku sākot un ražu novācot. Lūk, lūgšana pirms sējas:

— Kungs Dievs, Tavai gādībai mēs uzticam zemē iesēto sēklu, lai Tu to pavairotu ar savu radošo spēku un savā apredzībā dāvātu mums arī to, ko mēs paši nespējam panākt ar darbu.

Pēc ražas novākšanas:

— Kungs Dievs, mēs Tev pateicamies par šīgada ražu, kuru cilvēku labā devusi Tava apredzība, un liec, lai mūsu sirdis nestu garīgos augļus.

Vienīgi Dievam pieder debesis un de-

Apstiprināti noteikumi tirgiem

Valdības sēdē akceptēti noteikumi «Par tirdzniecību Latvijas tirgos, gadatirgos, ielu tirdzniecības vietās un izbraukumos».

Valdības apstiprinātie noteikumi «Par tirdzniecību Latvijas tirgos, gadatirgos, ielu tirdzniecības vietās un izbraukumos» konkrēti nosaka, kādos gadījumos jālieto elektroniskie kases aparāti un kādos var tirgoties bez tiem. Noteikti pasākumi uzdevumi un funkcijas tirdzniecības darbības jautājumos, tirgotāju pienākumi un valsts nodeva. Rīgas tirgos valsts nodeva paredzēta Ls 75 mēnesī, republikānisko pilsētu tirgos — Ls 50, bet pārējos Ls 30 mēnesī. Juridiskām personām noteikta arī papildu maksa bez tirdzniecības valsts nodevas par atļauju tirgoties gadatirgos un izbraukuma tirdzniecības vietās, ja realizē

— Latvijā rūpnieciski ražotās pārtikas un nepārtikas preces Ls 5 dienā;
— importētās pārtikas preces Ls 10 dienā;
— importētās nepārtikas preces Ls 20 dienā.

Ja gadatirgos un izbraukuma tirdzniecības vietās izmanto noteiktā kārtībā reģistrētu elektronisko kases aparātu, tirdzniecības valsts nodevu nepiemēros.

Bez tam juridiskajām personām maksai par atļauju tirgot ielu tirdzniecības vietās jāmaksā arī papildu nodevu likmes, ja realizē

— kvasu no cisternām, bezalkoholiskos dzērienus un saldiešus Ls 30 mēnesī;

— alu no cisternām Ls 50 mēnesī;
— grāmatas un importa ziedus (līdz 1996. gada 1. janvārim) Ls 100 mēnesī.

Tirdzniecības valsts nodevu par tirdzniecību gadatirgos, ielu tirdzniecības un izbraukuma tirdzniecības vietās iemaksās valsts budžetā VID nodalās norādītajā bankas kontā.

Darba nespējas apmaksā

Valdības sēdē tika atbalstīts likumprojekts «Par slimības un maternitātes pabalstiem». Kā paskaidroja A.Apinis, likumprojekts paredz mainīt sociālās apdrošināšanas pabalstu piešķiršanas kārtību. Pabalstu no sociālās apdrošināšanas līdzekļiem maksās, sākot no 15. slimības dienas. Līdz tam pabalstu maksās darba devējs. Pirmā darba nespējas diena netiks apmaksāta. Likumprojekta pieņemšana stimulēsot darba devējus rūpēties par darbinieku veselību, veicinās strādājošo materiālo interesešību saglabāt un nostiprināt veselību. Likumprojekta noteikti arī valsts sociālās apdrošināšanas pabalstu veidi — maternitātes, slimības un apbedīšanas.

Māris Kirsons («Dienas Bizness»)

besu debesis, zeme un viss, kas uz tās ir. Tāpat katrs koks un zieds, zāle un putni, katrs ir Dieva radījums. Iznicinot to, kas mums nepatīk, lai apmierinātu savu ziņkāri, visbiežāk isredzību, mēs veidojam visas cilvēces stāvokļa apdraudējumu un pakļaujam briesmām.

III Mozus grāmatā 25,23:

— Zeme pieder man, bet jūs esat svešinieki un piemājoņi pie manis.

Arī mājlopi pieder Dievam un, pateicoties Dieva labvēlībai, drīkstam tos izmantot darbam un pārtikai.

Pāvests Jānis Pāvils II 1979. gadā par ekoloģu aizbildni iecēla Svēto Francisku. Viņš bija Dieva mīlestības dziedonis, lielais dabas draugs, kas sauli, mēnesi un zvaigznes uzskatīja par saviem brāļiem un māsām, uz kura rokām un pleciem bezbailīgi nolaidās putni, kurš sarunājās ar dzīvniekiem. No viņa jāmacās mīlēt un sargāt dabu.

Jāņa Parādīšanās grāmatā 11,18 lasām brīdinājumu, ka bargi tiks tiesāti lieli un mazi, kas samaitā zemi.

Būsim Dieva radītās dabas sargātāji un prātīgi izmantotāji! Stingri ievērosim Dieva likumus! Nevis cilvēks ir Dieva radītās dabas pārveidotājs, kā daudzus gadus vēstīja svešas ideoloģijas sludinātāji, bet gan Dieva radītās dabas neatņemama sastāvdaļa.

A.Budže, Tilžas prāvests

Vārkavas vidusskola 75. gadskārtā

◆ Vārkavas vidusskola šogad atskatās uz 75 pastāvēšanas gadiem. Absolventu sarīkojums un vēsturisko atmiņu stundas vēl priekšā, bet pašlaik direktors Juris Erts, kuram šajā amatā būs tikai otrais mācību gads, ir aizņemts ar kārtējam augusta rūpēm.

Atbilstoši pašreizējā saimnieka – Upmalas pagasta šaurajai rocībai, skola nevar īstenot visas vēlnes un veikt remontu tādā apjomā, kādā tas būtu nepieciešams. No ārpuses nokrāsoti visi logi, kas vairākus gadus nav ticis darīts. Bet rāmji ir neapmierinošā stāvoklī – kādiem desmit loģiem tie satrunējuši, vajadzētu jaunus, bet nav tik daudz naudas, jo jāreķinās, ka lielākā daļa līdzekļu aizies jaunajai apkures sezonai. Tomēr kabineti un gaiteni gribas 1. septembra rītā sveikt skolēnus ar spožu krāsojumu.

Skola priecājas par šī gada absolventiem. No nelielās 12. klasītes (8 audzēkņi) septiņi ir sekmīgi nokārtojuši iestājpārbaudījumus un iestājušies visdažādākajās augstskolās, izvēloties policistu, ārstu, lauksaimniecības darbinieku un pat jūrnieku specialitātes. Astotā absolventa ceļu uz augstskolu aizšķērsoja neparedzēts negadījums.

Jauņieši vidusskolu atstāja optimistiski noskaņoti, diemžēl nedaudz vecā-

ka gadagājuma ļaudis, kas bija beiguši augstskolas un kā kvalificēti skolotāji strādāja Vārkavas vidusskolā, saprata, ka inteliģence mūsu valsti nostādīta pazemojošā stāvoklī. Jaunā skolotāju ģimene aizgāja no darba vidusskolā zemā atalgojuma dēļ un sameklēja labi apmaksātu darbu Iekšlietu ministrijā, Vides aizsardzības centrā Rīgā... Bijušie vēstures un ģeogrāfijas skolotāji.

Naudas trūkums izpaužas arī citādi. Skolā tikai 80 procentu apmērā ir iespējas mācīt informātikas pamatkursu, nemaz nerunājot par profilkursu. Esošā datortehnika ir ļoti veca izlaiduma. Sen vajadzīgas jaunas tāfeles, bet laba tāfele maksā apmēram 100 latus.

Šī gada 9. un 12. klases absolventi daļēji atjaunoja skolas rožu stādījumus, uzdāvinot un iestādot 20 rožu stādus. Gandrīz hektāra platībā skolas dārzā aug bietes, kartupeļi, sipoli, burkāni, kas, pēc direktora domām, būs pietiekami skolas krogdāms līdz pat pavasarim. Skolēnu pusdienām, kurās ir divi ēdieni, vajadzēs pirkt gaļas, pienu un miltu produktus. Pērn par pusdienām bija jāmaksā 10 santīmi dienā.

– Visas problēmas skolā būtu iespējams atrisināt, ja valsts būtu sakārtota pati par sevi, – saka direktors Juris Erts.

L.Rancāne

Čaklais jūlija stārķītis

◆ Neskatoties uz karsto un sauso laiku, kāds pie mums valdīja jūlijā, rajonā čakli ir strādājis stārķītis, kurš mammām un tētiem piegādā mazus brēkuļus.

Vasaras pašā vidū rajonā piedzimuši pavisam 43 mazi zēni un meitenes. 31 mazulis pa dzemdību zāles logu pirmo reizi spodrās debesis ieraudzīja Preiļu slimnīcā.

Ar lielu pārsvaru vinnētājas izrādījās mazās jaunkundzes – viņu bija 18 (tajā skaitā arī divas brašas diviņu māsiņas), bet jaunkungu tikai 13. Nekas, jo iepriekšējos mēnešos tieši puikas bija

vairāk gadījušies. Lielākā daļa dzemdētāju pēdējā laikā nāk no laukiem. Tie ir vai nu pirmie bērniņi ģimenē vai arī kārtējais mazulis kuplā daudz bērnu ģimenē.

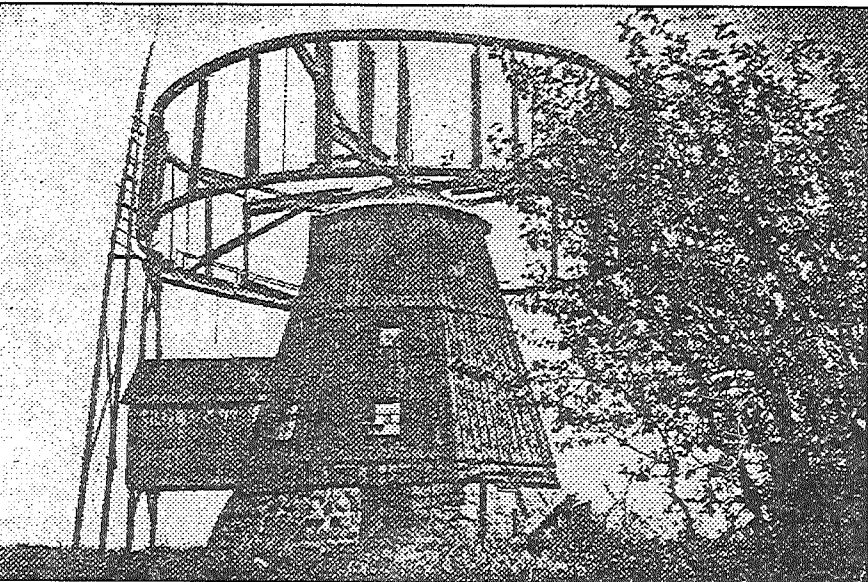
Laikam jau tomēr iztikšana laukos ir vieglāka nekā pilsētā.

Līvānu slimnīcas statistika vēlreiz apstiprina domu, ka visās pilsētās, kur kādreiz bija attīstīta rūpniecība, tagad klājas grūti. Arī stārķītīm. Jūlijā viņš līvāniešiem pagādāja tikai 12 bērniņus – 6 zēnus un 6 meitenes. Jācer, ka ražas laiks vēl tikai sāksies.

L.Kirillova

Kāds fakts no kultūrvides vēstures

Vēja turbīna Turkos

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Pieminekļu pētniecības centra arhīvā, pārskatot 20. gados vēl Pieminekļu valdes vāktos materiālus, uzmanību piesaistīja īss apraksts ar fotogrāfiju par vēja turbīnu, kas tapusi toreizējā Daugavpils apriņķa Līvānu pagasta Turku sādžā. Tās īpašnieka un izgatavotāja vārds nav uzrādīts, zināms tika, ka viņš bijis latvietis, Trepes stacijā dzīvojošs dzelzceļnieks.

Turbīna paredzēta maīšanai, dēļu zāģēšanai, kulšanai utt. Turbīna ir īpašnieka jaunizgudrojums. Pēc uzbūvēšanas izrādījies, ka turbīna gan akmeņus vēl spējot griezt, bet, ja ieber graudus, – negriežot. Turbīna izrādījies par nelietojamu, un īpašnieks nodarbojās ar jauna modeļa izgudrošanu un izgatavošanu. Ja izgudrojums galīgi neizdošoties, tad turbīnu pārbūvēšot par tām pašām vecajām labajām, vecmodīgajām vējdzirnavām.

Nosaukums visai šai «parīktei» – «Vēja turbiņš».

Inese Stūre,

Preiļu rajona Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspektore

Preiļu medmāsa Sandra Gavare strādā Kanādā

Kā ziņo mūsu novadnieks, bijušais vārkavietis medicīnas doktors Eduards Upenieks, kas dzīvo Kanādā, Toronto pilsētā un tur ir nodibinājis latviešu veco ļaužu aprūpes māju «Kristus Dārzs» un ir tās valdes vicepriekšsēdis un medicīnas direktors, pēc viņa uzaicinājuma šajā mītnē par žēlsirdīgajām māsām sākušas strādāt Preiļu slimnīcas medicīnas māsa Sandra Gavare un medmāsa Līga Cielava no Kuldīgas. Viņas, aprūpējot 100 turienes vecos latviešus, Kanādā praktizēsies un reizē mācīsies veselu gadu, lai pēc tam, atgriezušās dzimtenē, iegūto pieredzi un zināšanas pielietotu Latvijas veco ļaužu aprūpē. «Kristus Dārza» iemītnieki – Kanādā dzīvojošie vecie latvieši – ir tieši vēlējušies, lai mūža novakarē viņus aprūpētu latviešu

meitenes, lai ar žēlsirdīgajām māsām varētu sarunāties latviešu valodā.

Upenieka kungs raksta, ka Sandra Gavare ātri iejutusies Kanādas apstākļos, viņai klājoties labi, darbs patīkot, esot jau gandrīz apguvusi angļu valodu, kuru sākusī mācīties vēl mājās būdama. Sandras aprūpējamie viņu no sirds cieņot, jo meitene no Latvijas pret viņiem esot ļoti iekļūstīga, laipna un atsaucīga.

J.Aizkalns

● Attēlā (no labās): medmāsa no Latvijas Kanādas latviešu veco ļaužu aprūpes mājā «Kristus Dārzs» – preiļiete Sandra Gavare un kuldīzniec Līga Cielava ar Rīgas pilsētas domes priekšsēdētāju Māri Purgaili, kas tur viesojās.

Arsta padoms

Sievietes, rūpējieties par sevi pašas

Mediķu pašreizējās problēmas republikā ļoti zināmas visiem. Finansiālais nodrošinājums ir kritisks, tiek slēgtas nodaļas un pat slimnīcas, samazināti štati. Bet tikai ārsti zina, ka ir arī tādas problēmas, kuras nerastos, ja cilvēki paši vairāk rūpētos par savu labsajūtu un veselību. Šķiet, nekur pasaulē sievietes nav tik nevēlīgas un tik maz mil sevi kā pie mums. Par pēdējā laika raksturīgākajām tendencēm pastāstīja Preiļu slimnīcas ginekoloģijas nodaļas vadītājs Juris Kļaviņš.

— Strauji palielinās onkoloģisko saslimšanu līmenis sievietēm. Pēdējos gados tas ir dubultojies. Uztrauc fakts, ka arvien vairāk ir gadījumu, kad tiek atklāti audzēji, kuru formas ir agrī diagnosticējamā un savlaicīgi izārstējamā.

Kāpēc tā notiek? Viens no galvenajiem iemesliem ir tas, ka pamestas novārtā profilaktiskās apskates, kuras vēl pirms nedaudz gadiem bija visai populāras un arī obligātas. Speciālas profilaktisko apskatu mašīnas brauca uz lauku ciematiem, ieradās rūpniecības uzņēmumos, fabrikās. Daudzos darba kolektīvos stingri tika pieprasītas sanitārās grāmatīgas. Bet, sākoties ekonomiskajām grūtībām, izbraukumiem pietrūka līdzekļu. Viss tika atstāts sievietes pašu ziņā – ja velies, rūpējies pati par sevi, ja negribi, dzīvo mierīgi tālāk.

Šāds uzmanības trūkums tagad liek sevi manīt. Nākas konstatēt ielaistas dzemdes kakliņa, dzemdes ķermeņa un piena dziedzeru vēža formas. Šo onkoloģisko saslimšanu agrīna atklāšana un ārstēšana dod ļoti labus rezultātus. Piemēram, dzemdes kakliņa vēža agrīno formu var izārstēt tik sekmīgi, ka tas neatstāj iespaidu uz sievietes veselību, necieš arī tās reproduktīvās funkcijas. Bez tam uztrauc vispārēja tendence, ka ar onkoloģiskām saslimšanām pie mums griežas gados arvien jaunākas patientes, pat pusaudzes.

Šim faktam gribu pievērst īpašu uzmanību. Meitenes tagad nobriest agrī, agrī sāk arī dzimumdzīvi. Loģiski, ka seko arī agrīnākas saslimšanas, novērojami

dažādi iekaisumu procesi, menstruālā cikla traucējumi, arī agrīnās grūtniecības. Ik gadus rajonā ir vismaz pāris gadījumi, kad dzemdē pat četrpadsmitgādis meitenes. Samocītais nenobriedušais organisms jau nav vienīgās sekas, vēl jāņem vērā turpmākās ekonomiskās problēmas, nenoformētās ģimenes un daudz kas cits.

Lai pasargātos no onkoloģiskām saslimšanām jau agrā jaunībā, vajadzīgs liels izskaidrošanas un izglītošanas darbs. Meitenes ir jāpieradina regulāri pārbaudīt savu veselību pie ginekologa. Ar bērnu un pusaudžu ginekoloģijas problēmām mūsu rajonā nodarbojas daktere Larisa Bogdanova. Viņa pacientus pieņem trešdienu pēcpusdienās. Ar ārstu var pārrunāt gan kontracepcijas jautājumus, gan pārbaudīt veselības stāvokli, gan vajadzības gadījumā uzsākt ārstēšanu slimības sākuma stadijā. Kavēšanās var maksāt dārgi. Ielaistu onkoloģisko saslimšanu gadījumos ārsti nāvei var atkarot dzīvību tikai dažādu gadu garumā.

Šovasar sākusies finansiālā krīze bija galvenais iemesls tam, ka Preiļu poliklīnikā nācās slēgt profilaktisko apskatu kabinetu. Noslogojums bija visai neliels, kabineta uzturēšana neatmaksājās. Tāpēc vēlreiz gribu aicināt – mīļās sievietes un meitenes, vairāk gādājiet pašas par sevi, vairāk mīliet sevi un izbrīvējiet laiku, lai vismaz reizi gadā apmeklētu savu ārstu ginekologu. Ne sabiedrība, ne valsts nerūpēsies par jums tā, kā to varat izdarīt pašas.

Materiālu sagatavoja L.Kirillova

Sludinājumi un reklāma 22305

Mana balss pieder

**Latvijai
jo tikai tā
rūpējas par
zemniekiem.**

*Anita Kontene,
39 gadi,
uzņēmuma vadītāja,
Saldus raj.*

Pārdod

- ◆ automašīnu AUDI-200, 1982.g., luksa salons. Zvanīt 21728 pēc 15;
- ◆ garāžu, Volkswagen Golf, 1,6, dizelis, 1982. g., 5 durvis. tel. 22806;
- ◆ VAZ-21013 (1985.g.) teicamā tehniskā stāvoklī. Tel. 21442;
- ◆ Opel-Ascona, 1982.g., Ls 950. Tālr. 59353;
- ◆ lēti VAZ-2101. Tālr. 22916;
- ◆ Opel-Ascona, 1,3 S 1983.g., \$ 2200. Tālr. 21294;
- ◆ gāzes plīti. Tālr. 23412;
- ◆ trīsistabu dzīvokli (73 m²) Riebiņos (ir kamīns, virtuve ar flīzēm, jauns titāns) par \$ 3500. iespējami maiņas varianti. Tālr. 10532;
- ◆ vai MAINA 3 istabu dzīvokli Jaunaglonā pret 1,5 vai 2 istabu dzīvokli Preiļos. Zvanīt 17724 vai 23146 pēc 20;
- ◆ garāžu Preiļos. Tel. 44496;
- ◆ steidzami govīs, zirgu un kumeļu. Tel. 21300;
- ◆ 3 gadus vecu ērzeli. Tel. 15433;
- ◆ govīs par Ls 160 -200. Tel. 59353;
- ◆ zirgu. Zvanīt 31235 pēc 21.00;
- ◆ motorzāģi «Družba-4». Tel. 38751;
- ◆ zemeņu stādus. Zvanīt 46749 izņemot svētdienas;
- ◆ ledusskapjus, saldētavas «Snaige». Piegāde, garantija. Tel. 21268;
- ◆ pārseguma paneļus, betona plāksnes, dzelzsbetona konstrukcijas. Tālr. 18151;
- ◆ kartupeļracēja KTN-2,6 transportierus, T-74 bremžu lentas, DT-75 lāpstu, SK-5 starteri. Tel. 57619.

Pērk

- ◆ kartupeļus. Tālr. 44172;
- ◆ izstrādātas jenu un ūdeņu ādas. Zvanīt 23034 vakaros;
- ◆ visu veidu mājlopus kautsvārā un dzīvsvārā. Tālr. 18151;
- ◆ sivēnmātes, treknu cūkgaļu, bekonus. Tel. 21982;
- ◆ 1,5 vai 2 istabu dzīvokli Preiļos, 5. stāvu nepiedāvāt. Zvanīt 23484 pēc 20.00.

Maina

VAZ-2101 labā tehniskā stāvoklī, t/a izieta pret rītenraktoru. Tel. 37573.

Dažādi

- ◆ pieņem sludinājumus un reklāmas «Lauku Avīzē». Tel. 58602;
- ◆ remontēju dzīvokļus un saimniecības ēkas. Tel. 23887;
- ◆ automašīnas pakalpojumi. Tālr. 23412;
- ◆ remontēju traktoru degvielas sūkņus, pārdod T-25, MTZ, SMD virzuļu grupas ar piegādi. Zvanīt pēc 20 vai agri no rīta pa tālr. 54714.

Valsts Vilāņu selekcijas un izmēģinājumu stacija pārdod kondicionētu sēklu:

- rudzus 'Voshod-1', 1. ataudzējums 85 Ls/t,
- ziemas kviešus 'Donskaja polukarļikovaja', 1. ataudzējums 93 Ls/t, 2. ataudzējums 81 Ls/t. iespējama sēklas apmaiņa pret lopbarības graudiem attiecībā 1:2. Tālr. 8-246-63334.

Rajona lauku pasta nodalās ir pārdošanā skolēniem nepieciešamās preces.

Firma TKM turpina iepirkt sertifikātus no fiziskām un juridiskām personām.

Adrese:

Preiļos, A.Paulāna ielā 3a, 16. kab. no 10.00 līdz 18.00. Tālr. 22202;
Aglonā, Jaunaglonas ielā 2. Tālr. 15304.

SIA «Kvarcs»

Viļānos, Rēzeknes ielā 39, tālrunis 8-246-62394.

Īsā laikā izgatavo:

- granīta un mozaikas pieminekļus,
  - monolīta un saliekamās betona apmalītes,
  - labiekārtošanas plāksnītes 300 x 600 mm.
- Padomājiet par piemiņu laicīgi un mēs jums palīdzēsim.

RNS-D

pārdod eksporta dīzeļdegvielu. Saņemšana Jēkabpils naftas bāzē. Tālr. 43668, 43778.

Preiļu SIA «Agroapgāde» Rušonā, Krasta ielā 8,

tirgo firmas «Tehnika» ražotos kokapstrādes darbgaldus: frēzmašīnu ar kamanām, horizontālo urbšanas iekārtu, zeimerzāģi, garinātājzāģi, pārvietojamo lentveida gateri, lentzāģa asināmo un lokāmo iekārtu.

Var pasūtīt: biezumēveles, riktēveles, kombinētās ēveles, daudzžāģus, malkas zāģus, kokapstrādes virpas. Kontakttelefons Preiļos 65189, 65056. Talsos, firma «Tehnika», Celnieku ielā 11, tel. 8-232-20139, 20185.

Firma «Lezo»

izgatavo virtuves mēbeles, sekcijas istabām, mēbeles ofisiem un veikaliem pēc katalogiem un pasūtītāja skicēm un izmēriem. Piegādā un uzstāda uz vietas. Pasūtījumu izpilda 7 - 10 dienu laikā. Tālr. 21706 no 15 līdz 20.

Sirsniņi pateicamies darba biedriem, radiem, draugiem, kaimiņiem — visiem, kuri bija kopā ar mums, jūta līdzī un pavadīja uz mūža mājām mūsu VOLDEMĀRU.

Piederīgie

Sirsniņi pateicamies radiem, draugiem, darba kolēģiem, kaimiņiem un citiem, kuri jūta līdzī, pavadot mūsu mīlo vīru un tēvu Jāzēpu RELIŅU kapu kalnīnā.

Sērojošā ģimene

Visi smejam no mūžības, Tikai katrs savu kausu.

Izsakām dziļu līdzjūtību Inetai Bivbānei un viņas ģimenei, TĒVU zaudējot.

Jaunsilavu pamatskolas kolektīvs

Nedomāji tu, ka sauli lecot Neredzēsi rit,
Nedomāji tu, ka sāktu darbu Nespēsi vairs padarīt.

Izsakām līdzjūtību Jāņa ROČĀNA ģimenei.

Aizkalnes pagasta padome

Ilgus gadus gaiši rīti Sauca darbā fevi, tēt.

Šodien klusā kapu kalnā Dzīves dziesma izskanēs.

Skumju brīdi esam kopā ar Ināru, TĒVU smiltājā izvadot.

Draugi

Pieņem mellenes 0,50 Ls/kg
brūklenes 0,30 Ls/kg
Preiļos, kioskā pie taras
pieņemšanas punkta no
10.00 — 15.00. Tel. 242223.

P/s Smelteri rīko traktoru
un lauksaimniecības mašīnu
izsoli 7. septembrī plkst. 10.

SIA «Sentiments» realizē:

- augstas kvalitātes akmeņogles;
  - traktoru, automašīnu un lauksaimniecības mašīnu rezerves daļas;
  - lietojamā importa sadzīves tehniku (velas mazgājamās mašīnas, ledusskapjus u.c.). Garantija 6 mēneši;
  - zirga ratu riteņus (iepriekšēja pieteikšanās).
- Piedāvā:**
- vieglo automobiļu virsbūves remontu, krāsošanu;
  - dažādus virpošanas un metināšanas darbus;
  - autotransporta pakalpojumus ar mikroautobusu «Latvija».
- Adrese: Pelēču pagasts, Liepu ielā 10.
Tālr. uzziņām 55665 dienā, 55743 vakaros.

AKCIJU KOMERCBANKA Baltijas Tranzitu Banka

Preiļu nodaļa turpina darbu
Preiļos, Kooperatīva ielā 1a.
Tālr. 24662.

- Atver kontus,
- veic pārskaitījumus uz jebkuru pasaules valsti,
- pieņem depozīt noguldījumus,
- veic valūtas konvertāciju,
- izsniedz kredītus,
- iepērk un ņem ķīlā zeltlietas otrdienās.
- pieņem komunālos maksājumus (gāze, elektroenerģija).

SAKARU BANKA

LATVIJAS KOMERCBANKA A/S

Preiļu filiāle
Brīvības ielā 2

piedāvā savus pakalpojumus
juridiskām personām:

- ◆ atver norēķinu kontus Ls un valūtā banka maksā par vidējo atlikumu kontā
virs 1000 Ls — 3% gadā
virs 1000 USD — 2,5% gadā
- ◆ apkalpo sertifikātu ieguldījuma, uzkrāšanas un tirdzniecības kontus
- ◆ Banka sadarbojas ar Starptautisko naudas pārvedumu dienestu Western Union.

Telefons 24465.

NOVADNIEKS

Lai kraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.

Pasūtījuma indekss 68169.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums
«Lai kraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī
Ls 0,56. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors
Pēteris Pizelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018
Iespiests SIA «Latgales drukā»,
Rēzeknē, Baznīcas ielā 28.
Ofsetiespiedums. Metiens 4800.